

ชุดความรู้

เพื่อการเตรียมความพร้อม
เข้าสู่สังคมอายุที่มีคุณภาพ



กฎหมายที่ผู้สูงอายุควรรู้



สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.)

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์

เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.)

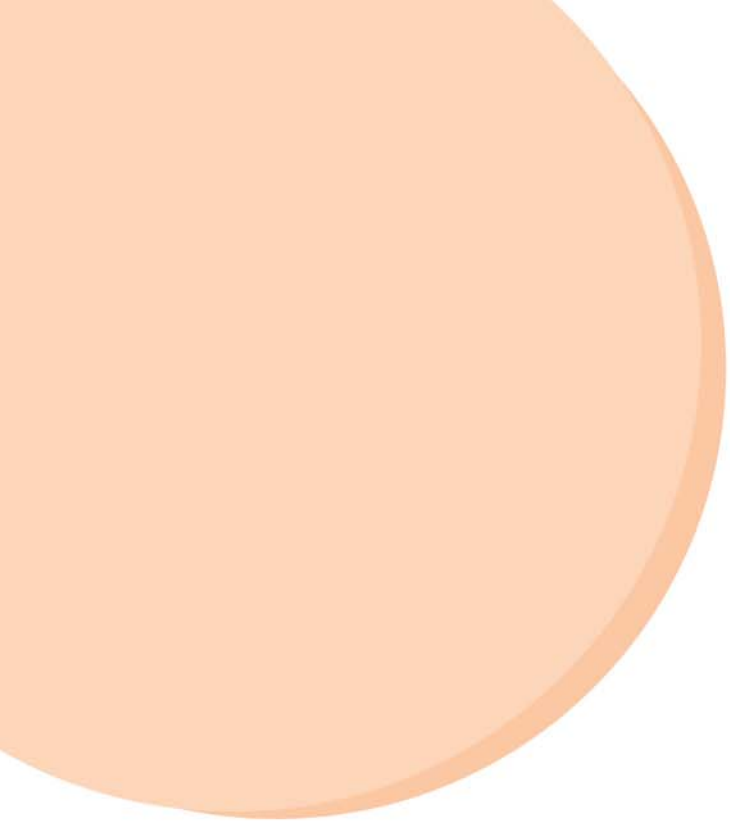
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.)

ชุดความรู้

เพื่อการเตรียมความพร้อม
เข้าสู่สังคมอายุที่มีคุณภาพ



กฎหมายที่ผู้สูงอายุควรรู้



ตำนาน

ประเทศไทยมีการเพิ่มขึ้นของประชากรวัยสูงอายุทั้งสัดส่วนและจำนวนอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วต่อไปอีกใน 20 ปีข้างหน้า อันเป็นผลมาจาก อัตราการเกิดลดลงและอายุขัยเฉลี่ยของประชากรวัยสูงอายุนับยาวขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2573 ประเทศไทยจะมีประชากรประมาณ 64.5 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 14.6 ล้านคน หรือเกือบ 1 ใน 4 ของประชากรทั้งหมด การเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรวัยสูงอายุโดยเฉพาะผู้สูงอายุช่วงวัยปลาย ส่งผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดลง ภาระด้านงบประมาณและการคลังที่ต้องมีรายจ่ายด้านสวัสดิการและสุขภาพเพื่อผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน รวมถึงผลกระทบต่อตัวผู้สูงอายุและครอบครัว เช่น ปัญหาสุขภาพจากโรคเรื้อรัง ปัญหาด้านสุขภาพจิต ขาดผู้ดูแล ขาดรายได้หรือรายได้ไม่เพียงพอแก่การดำรงชีพ ภาระรายจ่ายที่เพิ่มขึ้นของครอบครัว ภาระในการดูแลผู้สูงอายุที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เป็นต้น

จากปัญหาและผลกระทบของสถานการณ์ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ล่วงหน้า ตั้งแต่ช่วงวัยต้นและวัยทำงาน อาทิ การสร้างหลักประกันด้านรายได้ที่เพียงพอสำหรับการดำรงชีพในวัยสูงอายุ การมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสม การวางแผนการใช้ชีวิตในวัยสูงอายุ เพื่อที่จะสามารถปรับตัวเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ลดระยะเวลาการพึ่งพาผู้อื่น และดำเนินชีวิตในช่วงวัยสูงอายุอย่างมีคุณค่าและมีความสุข

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ได้ดำเนินการรวบรวมองค์ความรู้ และจัดทำ **“ชุดความรู้เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีคุณภาพ”** สำหรับเป็นเอกสารประกอบคู่มือการจัดอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อม





บุคลากรเข้าสู่วัยสูงอายุของหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย สุขภาพแบบองค์รวม การวางแผนทางการเงิน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัยในวัยสูงอายุ กฎหมายที่ผู้สูงอายุควรรู้ การใช้ชีวิตหลังเกษียณ และการเตรียมตัวรับความตาย โดยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า **“ชุดความรู้เพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุที่มีคุณภาพ”** จะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสร้างความตระหนักรู้แก่บุคลากรทุกช่วงวัยถึงความสำคัญของการเตรียมการเพื่อยามสูงอายุและมีการเตรียมการในทุกเรื่องที่เป็นจำเป็นเพื่อการเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ

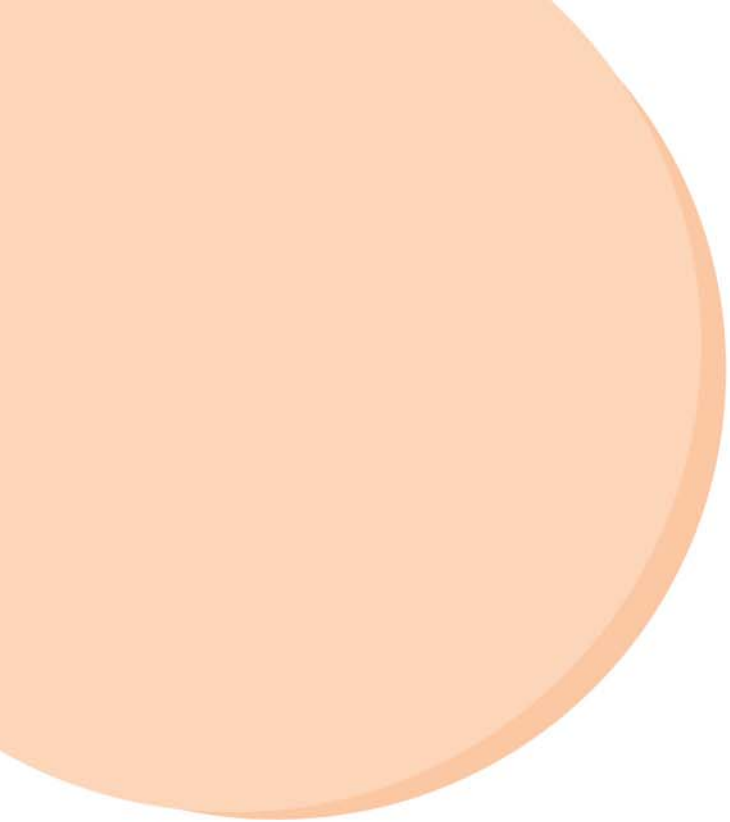
สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์
เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ

2556



สารบัญ

 กฎหมายที่ผู้สูงอายุควรรู้	1
➤ กฎหมายแม่บท	4
➤ กฎหมายที่รองรับนโยบายด้านผู้สูงอายุ (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546)	5
 ผลการติดตามสิทธิผู้สูงอายุ	19
 กฎหมายอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุควรรู้	35
➤ กฎหมายที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สิน	36
➤ การทำพินัยกรรมและความสามารถในการทำพินัยกรรม	38
➤ การเรียกถอนคืนการให้เพราะเหตุผู้รับประพฤติน่ารุณ	44
➤ สินสมรส	45
➤ กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก	45
➤ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการดูแลร่างกายในยามที่ไม่อาจแสดงเจตนาได้	46
➤ กองทุนการออมแห่งชาติ	51
 บรรณานุกรม	53





กษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่

กฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ



นับ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมาประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรวัยสูงอายุอย่างต่อเนื่อง โดยได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ กำหนดนโยบาย และมีการตรากฎหมายเพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาระบบและการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของประเทศ

นโยบายของรัฐบาลหรือกรอบแนวคิดพื้นฐานในการดำเนินงานของรัฐบาลมีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของประเทศไทย จากการวิเคราะห์ค่าถ่วงนโยบายต่อรัฐสภาของนายกรัฐมนตรีก่อนเข้ารับบริหารประเทศระหว่างปี พ.ศ. 2525 – พ.ศ. 2554 พบว่า ในช่วงแรกนั้นนโยบายของรัฐให้ความสำคัญกับด้านสุขภาพของผู้สูงอายุเป็นลำดับต้น โดยมองว่าผู้สูงอายุเป็นกลุ่มด้อยโอกาส เป็นกลุ่มเสี่ยงต่อการเข้าถึงบริการสุขภาพของรัฐ จึงมีการกำหนดแนวนโยบายให้การรักษาผู้สูงอายุแบบให้เปล่า นโยบายทางสังคมเป็นอีกนโยบายหนึ่งที่มีพัฒนาการมาเป็นลำดับ โดยในระยะแรกนั้นเป็นนโยบายแบบกว้าง ๆ มองผู้สูงอายุในฐานะผู้พึ่งพิง เน้นการสงเคราะห์ ช่วยเหลือเป็นหลัก ภายหลังจากวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 กลุ่มผู้สูงอายุได้รับผลกระทบจากวิกฤตดังกล่าวค่อนข้างมาก จึงมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับโครงข่ายปลอดภัยทางสังคมแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งเน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว ชุมชนและรัฐ หลังจากปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา นโยบายด้านผู้สูงอายุจะมีลักษณะเป็นองค์รวมมากขึ้น เน้นการพัฒนาผู้สูงอายุในทุกมิติ เน้นการเตรียมความพร้อมเพื่อสังคมสูงวัย และเน้นการเสริมสร้างบทบาทของครอบครัวและชุมชน โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีบทบาทหลักในการดูแล ส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

สำหรับแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจนั้น เริ่มมีการกล่าวถึงในช่วง 5 - 6 ปีที่ผ่านมา โดยเน้นเรื่องการออมและการสร้างหลักประกันรายได้ และการส่งเสริมการทำงานให้เหมาะสมกับวัย นโยบายที่มีการแปลงไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมชัดเจน คือ เปี้ยยังชีพ ซึ่งเริ่มจากการเพิ่ม



จำนวนเงินที่ได้รับรายเดือน เปลี่ยนจากการสงเคราะห์หรือคัดเลือกผู้สูงอายุที่ยากจนหรือขาดแหล่งพึ่งพิงเป็นสวัสดิการ หรือหลักประกันทางเศรษฐกิจขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับรายได้ประเภทอื่นจากรัฐและมาขอขึ้นทะเบียนใช้สิทธิ ปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนยังชีพให้เป็นอัตราแบบขั้นบันไดตามอายุที่เพิ่มขึ้น การออมเป็นอีกนโยบายหนึ่ง que เริ่มมีการแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติแล้วในระดับหนึ่ง ด้วยการมีพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ ประกาศใช้ในปี พ.ศ. 2554 และมีการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุนการออมแห่งชาติขึ้น

ในส่วนของนโยบายด้านที่อยู่อาศัยนั้นไม่ได้มีการแปลงเป็นนโยบายอย่างชัดเจน แต่ดูเหมือนว่ารัฐจะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวและชุมชนให้นานที่สุด และยังไม่มีความนโยบายที่จะเพิ่มสถานบริการผู้สูงอายุของรัฐ อีกนโยบายหนึ่งที่มีการกล่าวถึงในระยะหลังคือ นโยบายด้านสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร ปลอดภัย หรือเอื้อต่อการมีส่วนร่วมในทางสังคมของผู้สูงอายุ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงสถานที่ต่างๆ โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อรองรับผู้สูงอายุ รวมทั้งมีการพยายามที่จะปรับปรุงอาคารและสถานที่อื่นๆ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย

จากระยะเวลาที่ผ่านมารของประเทศไทย ทำให้สภาพเศรษฐกิจและสังคมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ และคุณภาพชีวิตของประชากรโดยรวม และประชากรกลุ่มที่ถูกกระทบเป็นอย่างมากคือกลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งมีแนวโน้มว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่ทั้งในเมืองและชนบทจะถูกทอดทิ้ง ขาดผู้ดูแล ฉะนั้นประเทศไทยจึงได้มีกฎหมายบัญญัติรับรองสิทธิของผู้สูงอายุไว้เป็นการเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 โดยมีเจตนารมณ์เพื่อให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้สูงอายุที่จะได้รับการช่วยเหลือจากรัฐทั้งในด้านการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุน เพื่อต้องการพัฒนาผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น สามารถที่จะพึ่งพาตนเองได้ ประกอบกับผู้สูงอายุในปัจจุบันมีความต้องการรับรู้สิทธิของตนเองที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในที่นี้จึงขอกกล่าวถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ดังนี้

กฎหมายแม่บท



รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2540 เป็นกฎหมายแม่บทที่กำหนดสิทธิของผู้สูงอายุไว้อย่างชัดเจน โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุดังนี้

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

- **มาตรา 54** บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ
- **มาตรา 80** รัฐต้องคุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้



รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปี พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุดังนี้

หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

- **มาตรา 40** บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้
(6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสมและย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

- **มาตรา 53** บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ
- **มาตรา 80** รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้



(1) ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาศึกษาปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบากให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

- **มาตรา 84** รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้
 - ...(4) จัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง...

กฎหมายที่รองรับนิยามทางด้านผู้สูงอายุ



พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546

พระราชบัญญัติผู้สูงอายุเป็นกฎหมายเพื่อผู้สูงอายุโดยเฉพาะ ตราขึ้นเพื่อรองรับสิทธิของผู้สูงอายุตามที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ และเป็นเครื่องมือที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้มีการนำนโยบายและแผนด้านผู้สูงอายุไปปฏิบัติให้เกิดผล

พระราชบัญญัตินี้ตราขึ้นในปี พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2547 และต่อมาในปี พ.ศ. 2553 ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพ และกระบวนการเบิกจ่ายเงินเบี้ยยังชีพ สาระสำคัญของพระราชบัญญัตินี้คือ การกำหนดโครงสร้าง องค์กร อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการด้านผู้สูงอายุของคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีผู้แทนหน่วยงานหลักด้านผู้สูงอายุและผู้ทรงคุณวุฒิร่วมเป็นกรรมการ ในพระราชบัญญัตียังกำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ให้มีการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ ตลอดจนให้สิทธิต่างๆ แก่ผู้สูงอายุ ดังที่ปรากฏในมาตรา 11 ได้แก่

- 1) การบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็ว แก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ
- 2) การศึกษา ศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต
- 3) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม



- 4) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายชุมชน
- 5) การอำนวยความสะดวกและปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น
- 6) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม
- 7) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ
- 8) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง
- 9) การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไข ปัญหาครอบครัว
- 10) การจัดที่พักอาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง
- 11) การจ่ายเบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม (สิทธิในวงเล็บที่ 11 นี้ แก้ไขเพิ่มเติมในปี พ.ศ. 2553)
- 12) การจัดการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามสิทธิในแต่ละด้านนั้น ได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่จัดบริการแก่ผู้สูงอายุให้เป็นไปตามสิทธิประโยชน์ต่างๆ ดังนี้

1. การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้มีความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

1.1 บริการที่จัดให้ การจัดช่องทางพิเศษเฉพาะเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว

1.2 ขอรับบริการได้ที่ หน่วยงานที่ให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงกลาโหม กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร การไฟฟ้านครหลวง และการรถไฟแห่งประเทศไทย



2. การศึกษา การพัฒนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

2.1 บริการที่จัดให้ จัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน และให้มีหลักสูตรการศึกษาเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ตั้งแต่การศึกษาขั้นพื้นฐาน ถึงขั้นอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย และมีรายการต่างๆ เพื่อผู้สูงอายุ

2.2 ขอรับบริการได้ที่ หน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษา ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรุงเทพมหานคร



3. การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

3.1 บริการที่จัดให้ การให้ข้อมูล คำปรึกษา ข่าวสารตลาดแรงงาน การจัดหางาน รับสมัครงาน บริการข้อมูลทางอาชีพ ตำแหน่งว่างงาน การอบรมและฝึกอาชีพ โดยมีศูนย์กลางข้อมูลทางอาชีพและตำแหน่งงานสำหรับผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ ที่สำนักงานจัดหางานทุกแห่ง



3.2 ขอรับบริการได้ที่ หน่วยงานที่ให้บริการประกอบอาชีพ ฝึกอาชีพ ในสังกัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ กรุงเทพมหานคร

4. การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเดี่ยวหรือชายหรือชุมชน

4.1 บริการที่จัดให้ ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มหรือชมรมผู้สูงอายุ ให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมภายในชุมชน และ/หรือระหว่างชุมชน การส่งเสริมการใช้ศักยภาพผู้สูงอายุ โดยเพิ่มการจัดกิจกรรมทางกีฬา นันทนาการ การถ่ายทอดภูมิปัญญา และส่งเสริมการรวมกลุ่มออมทรัพย์ของผู้สูงอายุ

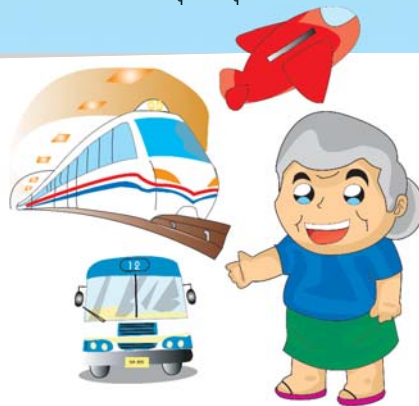
4.2 ขอรับบริการได้ที่ หน่วยงานที่ให้บริการพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรม ในสังกัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงวัฒนธรรม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ กรุงเทพมหานคร



5. การลดหย่อนภาษีและค่าธรรมเนียมในการเดินทาง

5.1 บริการที่จัดให้ เช่น

- การลดค่าโดยสารรถไฟทุกชั้นตลอดทาง ทุกสาย (ไม่รวมค่าธรรมเนียม) ระหว่างเดือนมิถุนายนกันยายน โดยไม่ต้องเข้าแถวรอซื้อตั๋ว มีที่นั่งรอรับตัว พนักงานช่วยยกสัมภาระ ปฐมพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย
- การลดค่าโดยสารรถไฟแอร์พอร์ต ลิงค์ให้ผู้สูงอายุครึ่งราคา และยกเว้นค่าโดยสารในวันผู้สูงอายุแห่งชาติ 13 เมษายน ของทุกปี
- รถไฟฟ้าใต้ดินลดค่าโดยสารครึ่งราคา
- รถไฟฟ้า BTS มีลิฟต์บริการที่สถานีหมอชิต สยาม อโศก อ่อนนุช และชองนนทบุรี
- รถโดยสารประจำทาง ขสมก. ลดค่าโดยสารครึ่งราคา (ไม่รวมค่าธรรมเนียม) ตลอดวัน และยกเว้นค่าโดยสารในวันผู้สูงอายุแห่งชาติวันที่ 13 เมษายน ของทุกปี และจัดที่นั่งสำรองสำหรับผู้สูงอายุเป็นการเฉพาะ
- รถโดยสารบริษัทขนส่ง จำกัด (บขส.) ลดค่าโดยสารครึ่งราคา (ไม่รวมค่าธรรมเนียม) มีบริการจัดที่นั่งพักผ่อน และห้องสุขา
- สายการบิน (บางสายการบิน) ลดค่าโดยสารชั้นประหยัดเที่ยวบินภายในประเทศ และอำนวยความสะดวกขึ้นเครื่องเป็นลำดับแรก
- ทำอากาศยาน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ลิฟต์ โทรศัพท์ ทางลาด ห้องสุขา มุมพักผ่อน สำหรับผู้สูงอายุ



6. การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในยานพาหนะบริการสาธารณะอื่น

6.1 บริการที่จัดให้ ได้รับการดูแล ช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ การบริการสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย และการจัดพาหนะอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ

6.2 ขอรับบริการได้ที่ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในยานพาหนะ ในสังกัดกระทรวงคมนาคม และกรุงเทพมหานคร



7. การอำนวยความสะดวกและปลอดภัยในอาคาร สถานที่

7.1 บริการที่จัดให้ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยต่อการดำรงชีวิตประจำวันและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ

7.2 ขอรับบริการได้ที่ หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ ในสังกัดกระทรวงมหาดไทย กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา



8. การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

8.1 บริการที่จัดให้ ได้รับการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ต่าง ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สถานที่ท่องเที่ยวในความรับผิดชอบขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ เป็นต้น

8.2 ขอทราบรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

- อุทยานแห่งชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
- สำนักงานการสงเคราะห์และสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร



9. สิทธิอำนาจพิเศษ และวัฒนธรรม

9.1 บริการที่จัดให้ ได้รับการลดอัตราค่าเข้าร่วมกิจกรรม การส่งเสริม สนับสนุน การจัดกิจกรรม การอำนวยความสะดวก ความปลอดภัยในพิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน หอจดหมายเหตุ หอศิลป์ สถานที่จัดกิจกรรม

9.2 ขอรับบริการได้ที่ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติ อุทยานประวัติศาสตร์ สวนสัตว์ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สถานที่ท่องเที่ยวในความรับผิดชอบขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้



10. การบริการด้านการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ

10.1 บริการที่จัดให้ ด้านการท่องเที่ยว มีการจัดกิจกรรมหรือโครงการเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ ด้านกีฬาและนันทนาการ ผู้สูงอายุจะได้รับการบริการตรวจสุขภาพ ทดสอบสมรรถภาพทางร่างกาย การใช้บริการในสนามกีฬา สวนสุขภาพ ลานกีฬาแอโรบิค สนามเปตอง ห้องออกกำลังกาย การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การแข่งขันกีฬา การลีลาศ และการรับสมัครเป็นสมาชิกชมรมศุภชาติสมัย

10.2 ขอบรับบริการได้ที่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การกีฬาแห่งประเทศไทย และการกีฬาภูมิภาค



11. การลดหย่อนภาษีเงินได้ และการลดหย่อนภาษีให้แก่ผู้บริจาคทรัพย์สินเงิน ให้แก่กองทุนผู้สูงอายุ

บุคคลที่ได้รับสิทธิ ได้แก่ ผู้เลี้ยงดูบิดา มารดา ได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้ จำนวน 30,000 บาท และผู้บริจาคทรัพย์สินเงิน ให้แก่กองทุนผู้สูงอายุ สามารถนำใบเสร็จไปลดหย่อนภาษีได้ โดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- ผู้ที่เป็นบิดา มารดาต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีรายได้ไม่น้อยกว่า 30,000 บาท ต่อปี อาศัยอยู่ในประเทศไทย และอยู่ในความอุปการะของผู้มีเงินได้
- ผู้มีเงินได้ต้องเป็นบุตรที่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นผู้เลี้ยงดูบิดา มารดาของตนเอง รวมทั้งบิดา มารดาของสามีหรือภริยา
- กรณีสามีหรือภริยาเป็นผู้มีเงินได้ฝ่ายเดียว ให้ผู้มีเงินได้หักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดาของสามีหรือภริยาของผู้มีเงินได้ คนละ 30,000 บาท
- กรณีผู้มีเงินได้หลายคนอุปการะ เลี้ยงดูบิดา มารดา คนเดียวกัน ให้ผู้มีเงินได้เพียงคนเดียวที่มีหลักฐานรับรองอุปการะเป็นผู้ที่มีสิทธิหักลดหย่อน

หลักฐานที่ต้องนำไปแสดง หนังสือรับรองการหักลดหย่อนค่าอุปการะเลี้ยงดูบิดา มารดา

ขอรับบริการได้ที่ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ และสำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาทุกแห่ง

สำนักงานสรรพากร



12. การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ผู้สูงอายุที่ถูกทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ประสบปัญหาครอบครัวจะได้รับการช่วยเหลือตามสภาพปัญหาความต้องการ เช่น การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ การดำเนินคดี การให้คำแนะนำปรึกษา โดยผู้สูงอายุที่ถูกทารุณกรรมจะได้รับการช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นเงินไม่เกิน 500 บาท

12.1 ขอบรับบริการได้ที่ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง ในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงยุติธรรม สำนักอัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีสถานสงเคราะห์คนชราอยู่ในความรับผิดชอบ และ กรุงเทพมหานคร



13. การช่วยเหลือด้านอาหารและเครื่องนุ่งห่ม

13.1 บริการที่จัดให้ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีสัญชาติไทย ที่ประสบความเดือดร้อน เรื่องอาหารและ/หรือเครื่องนุ่งห่ม สามารถขอรับความช่วยเหลือได้ โดยจะได้รับเงินช่วยเหลือไม่เกินวงเงินครั้งละสองพันบาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกินสามครั้งต่อคนต่อปี โดยถือตามปีงบประมาณ



13.2 ขอรับบริการได้ที่ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการ 2 สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการกรุงเทพ 8 แห่ง สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด

14. การช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัย

14.1 บริการที่จัดให้ ผู้สูงอายุตามหลักเกณฑ์ที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน ในเรื่องที่อยู่อาศัยจะได้รับการช่วยเหลือด้านที่อยู่อาศัยในกรณีชั่วคราวหรือตลอดไป โดยหลักฐานที่ต้องนำไปแสดง ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่นๆ ที่ทางราชการออกให้ รวมทั้งทะเบียนบ้านฉบับจริงและสำเนาอย่างละ 1 ชุด และหลักเกณฑ์อื่น ๆ ตามที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์กำหนด

14.2 ขอรับบริการได้ที่ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการกรุงเทพ 8 แห่ง สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด



15. การช่วยเหลือเงินเบี้ยยังชีพ

15.1 บริการที่จัดให้ ผู้สูงอายุตามกฎหมาย ที่มีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีทะเบียนบ้าน มีอายุหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป ซึ่งได้ลงทะเบียนและยื่นคำร้องขอรับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่เป็นผู้ได้รับสวัสดิการหรือสิทธิประโยชน์อื่นใดจากหน่วยงานรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้รับเงินบำนาญ เบี้ยหวัด บำนาญพิเศษ หรือเงินอื่นใดในลักษณะเดียวกัน และไม่เป็นผู้สูงอายุที่อยู่ในสถานสงเคราะห์ของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ประจำ หรือผลประโยชน์ตอบแทนอื่นที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดเป็นประจำ ยกเว้นผู้พิการและผู้พบนเอดส์ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจ่ายเงินสงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 โดยได้รับเงินช่วยเหลือแบ่งตามช่วงอายุแบบขั้นบันได คือ อายุ 60 - 69 ปี จะได้รับเดือนละ 600 บาท อายุ 70 - 79 ปี จะได้รับเดือนละ 700 บาท อายุ 80 - 89 ปี จะได้รับเดือนละ 800 บาท อายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับเดือนละ 1,000 บาท

ผู้ประสงค์ขอรับเงินเบี้ยยังชีพ สามารถมาลงทะเบียนที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีทะเบียนบ้านอยู่ ภายในเดือนพฤศจิกายนของทุกปี หลักฐานที่ต้องนำไปแสดง ได้แก่ บัตรประจำตัวประชาชน หรือบัตรอื่น ๆ ที่ทางราชการออกให้ รวมทั้งทะเบียนบ้านฉบับจริงและสำเนาอย่างละ 1 ชุด และหลักฐานอื่น ๆ ตามที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยสามารถขอรับเป็นเงินสดหรือนำเงินเข้าบัญชีธนาคารก็ได้

00คกรมรรมสรุจด่าน...



15.2 ขอรับบริการได้ที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเทศบาลเมืองพัทยา

16. การช่วยเหลือในทางคดี

16.1 บริการที่จัดให้ ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและประสานงาน จัดหาทนายให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือว่าความแก้ต่างคดี และให้การดูแลจากอาสาสมัครคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในพื้นที่

16.2 ขอรับบริการได้ที่ สำนักงานช่วยเหลือทางการเงิน แก่ผู้เสียหายและจำเลยใน คดีอาญา คลินิกยุติธรรม ศูนย์บริการร่วม กระทรวงยุติธรรม และสำนักงานยุติธรรมจังหวัดทุกจังหวัด



17. การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์จัดการศพ

17.1 บริการที่จัดให้ เมื่อผู้สูงอายุเสียชีวิตลง จะได้รับการช่วยเหลือเงินจัดการศพ รายละ 2,000 บาท โดยหลักเกณฑ์การช่วยเหลือเงินสงเคราะห์จัดการศพ ประกอบด้วย ผู้สูงอายุที่ถึงแก่กรรม ต้องมีอายุ 60 ปีบริบูรณ์ มีสัญชาติไทย สามารถการช่วยเหลือเงินสงเคราะห์จัดการศพ โดยต้องยื่นคำขอภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ออกใบมรณะบัตร

เอกสารในการยื่นคำขอ ประกอบด้วย

- หนังสือรับรองผู้รับผิดชอบในการจัดการศพตามประเพณี (โดยกำนันหรือผู้ใหญ่บ้าน)
- แบบคำขอรับเงินสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี
- ใบมรณะบัตร และสำเนาใบมรณะบัตรของผู้สูงอายุ จำนวน 2 ฉบับ
- บัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้ยื่นคำขอ จำนวน 2 ฉบับ
- สำเนาบัตรประจำตัวผู้ใหญ่บ้าน (แต่งเครื่องแบบสีกากี) จำนวน 1 ฉบับ
- หนังสือรับรองจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล)

17.2 ขอรับบริการได้ที่ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการกรุงเทพ 8 แห่ง สำนักงานเขตกรุงเทพมหานคร และสำนักงานพัฒนาสังคม

และความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดทุกจังหวัด สอบถาม

โทรศัพท์หน่วยงานได้ที่ศูนย์ประชาบดี โทรศัพท์สายด่วน

1133



สิทธิของผู้สูงอายุถึงกล่าว เป็นสิ่งจำเป็นที่
ผู้สูงอายุต้องการเนื่องจากเป็นผลประโยชน์ตรง
และจะช่วยให้ผู้สูงอายุเข้าถึงสวัสดิการต่าง ๆ หรือสิทธิ
ตามที่กฎหมายกำหนด หากต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับ
สิทธิผู้สูงอายุเพิ่มเติม สามารถดูรายละเอียดได้จาก
“คู่มือสิทธิผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546”

ที่เว็บไซต์ <http://www.opp.go.th>

หรือสอบถามที่สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ
โทรพิมพ์ 02-651-6904 และ 02-651-7782





ឧបករណ៍ព្យាបាលស្រពិចស្រពិលស្រពិលស្រពិល

ผลการติดตามสิทธิผู้สูงอายุ

การดำเนินงานของหน่วยงานที่ดำเนินงานรองรับสิทธิผู้สูงอายุตามมาตรา 11 (1) – (13) จะเห็นได้ว่าหน่วยงานที่รับผิดชอบตามอนุมาตราต่าง ๆ มีการดำเนินงานเพื่อรองรับสิทธิของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ที่กำหนดไว้ว่าผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน ในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ที่กำหนดในมาตรา 54 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอ ให้มีสิทธิได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ และมาตรา 80 รัฐต้องคุ้มครอง และพัฒนาเด็ก และเยาวชน ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย ส่งเสริมและพัฒนา ความเป็นปึกแผ่นของครอบครัว และความเข้มแข็งของชุมชน รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือผู้ทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเอง โดยการรองรับสิทธิ ผู้สูงอายุนั้นหน่วยงานที่รับผิดชอบได้จัดทำประกาศกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุ ตามอนุมาตราที่รับผิดชอบ และจัดทำ โครงการ/กิจกรรมต่างๆ เพื่อรองรับประกาศดังกล่าว จากผลการดำเนินงานในปี พ.ศ. 2552 – 2553 มีข้อสรุป ดังนี้



1. มาตรา 11 (1)

การบริหารทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ดามละดอม และรูดริอแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

หน่วยงานได้มีการจัดบริการช่องทางเฉพาะ สำหรับผู้สูงอายุแยกจากผู้รับบริการทั่วไป ในแผนกผู้ป่วยนอกในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขในปี 2552 จำนวน 419 แห่ง ไว้ให้ชัดเจน ในปี 2552 จำนวน 237 แห่ง ในปี 2553 จำนวน 195 แห่ง และมีโรงพยาบาลที่มีการประชาสัมพันธ์ ช่องทางพิเศษเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุในระหว่างให้บริการในปี 2552 จำนวน 363 แห่ง ในปี 2553 จำนวน 314 แห่ง จะเห็นได้ว่าโรงพยาบาล ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่จัดบริการให้ผู้สูงอายุทั้ง 3 ด้าน มีจำนวนโรงพยาบาลฯ ที่จัดบริการดังกล่าว ในปี 2553 ลดลง จากปี 2552 ทั้งนี้อาจมีผลมาจากบุคลากรของโรงพยาบาลมีจำนวน ไม่เพียงพอต่อผู้ใช้สถานที่ ของโรงพยาบาล คับแคบ ไม่เพียงพอต่อการแยกบริการเฉพาะผู้สูงอายุ และงบประมาณ ที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการรวมทั้งระบบบริหารจัดการไม่เอื้อต่อการ ดำเนินการ



2. มาตรา 11 (2)

การศึกษา การพัฒนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

พบว่าหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการมีการจัดบริการให้กับผู้สูงอายุ ประกอบด้วย (1) การจัดบริการข้อมูลข่าวสารให้ครอบคลุมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการทำฐานข้อมูลการศึกษา การฝึกอบรมสำหรับผู้สูงอายุ (2) จัดบริการข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ ผู้สูงอายุ (3) สนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการสำหรับผู้สูงอายุ (4) ส่งเสริมให้หน่วยงาน สถานศึกษา มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ (5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนแก่ผู้สูงอายุ (6) คัดกรองการผลิตสื่อความรู้และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้แก่ผู้สูงอายุ (7) จัดทำหลักสูตรเกี่ยวกับผู้สูงอายุในการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงอุดมศึกษา และ (8) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตงานวิจัย เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ ในปี 2553 มีจำนวนของผู้สูงอายุที่มาใช้บริการที่มีการจัดบริการให้ในส่วนของการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และการศึกษาในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นแนวโน้มที่ดีที่ผู้สูงอายุมีความต้องการและสนใจในการศึกษาเรียนรู้ รวมถึงหน่วยงานที่รับผิดชอบมีการจัดบริการที่หลากหลายตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีความสนใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น



3. มาตรา 11 (3)

การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

กระทรวงแรงงาน เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมและการจัดบริการต่างๆ โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการประกอบด้วย กรมการจัดหางาน กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานประกันสังคม พบว่ากิจกรรมด้านบริการจัดหางาน ตำแหน่งว่าง มีจำนวนมาก ในขณะที่การบรรจุเข้าทำงานกลับน้อยกว่า เนื่องจากสถานประกอบการอยู่ไกลจากที่พักอาศัย ทำให้ผู้สูงอายุไม่สะดวกในการเดินทางมาทำงาน ตำแหน่งว่างที่นายจ้างต้องการไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ และสถานประกอบการไม่ยินยอมจ้างผู้สูงอายุ เพราะเกรงว่าผู้สูงอายุจะทำงานได้ไม่เต็มที่

ในการดำเนินงานด้านอื่น ๆ มีผลการดำเนินงานในลักษณะที่ลดลง เนื่องมาจากการได้รับการสนับสนุนงบประมาณประจำปีของกระทรวงแรงงาน ไม่สอดคล้องกับแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้



4. มาตรา 11 (4)

การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่ม ในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

เป็นการดำเนินงานของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม โดยจัดกิจกรรมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมมหกรรมสัปดาห์ผู้สูงอายุแห่งชาติทั่วประเทศ ซึ่งเป็นการสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมจัดกิจกรรม โดยในปี 2552 มีผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นจำนวน 380,248 คน ปี 2553 มีจำนวน ผู้สูงอายุเข้าร่วมกิจกรรมทั้งสิ้น 269,954 คน นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมการเสริมสร้างให้ผู้สูงอายุใช้ภูมิปัญญา เพื่อสืบสานภูมิความรู้ ประสบการณ์ที่สั่งสมและสืบทอดมาจากบรรพชน และเป็นการเสริมสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเองของผู้สูงอายุ โดยเปิดโอกาสให้ ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน และเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติให้สังคมตระหนักในคุณค่าความสำคัญของผู้สูงอายุ ผู้เป็นภูมิปัญญาของแผ่นดิน ในปี 2552 มี ผู้สูงอายุขึ้นทะเบียนเป็นอาสาสมัครถ่ายทอดความรู้สู่ชุมชน รวมทั้งสิ้น 12,000 คน และ ในปี 2553 มีจำนวน 16,173 คน เห็นได้ว่ามีจำนวนผู้สูงอายุที่ขึ้นทะเบียนคลังปัญญาผู้สูงอายุมีจำนวนที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากผู้สูงอายุได้ใช้ศักยภาพและภูมิปัญญาของตนเองในการพัฒนาประเทศไทยต่อไป



5. มาตรา 11 (5)

การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะหรือบริการสาธารณะอื่น

เป็นการดำเนินงานร่วมกันหลายหน่วยงาน โดยได้จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยในอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือบริการสาธารณะอื่นให้กับผู้สูงอายุ ตามภารกิจของหน่วยงานนั้นๆ พบว่าในส่วนของ

กระทรวงคมนาคมมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และมีการจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อสร้างความสำคัญและตระหนักถึงการ ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และปลอดภัยแก่ผู้สูงอายุในการโดยสารยานพาหนะและขนส่งมวลชน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นความร่วมมือของเครือข่ายต่างๆ ในการดำเนินงานในการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ แต่ยังมีข้อจำกัดในการเข้ามามีส่วนร่วมของหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายในการดำเนินงาน เนื่องจากยังให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวน้อย จึงทำให้การขยายแนวคิดยังไม่ครอบคลุมตามความต้องการของผู้สูงอายุ

กรมโยธาธิการและผังเมือง สนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ เช่น สถานพยาบาล อาคารที่ทำการของราชการ สถานขนส่ง สำนักงาน โรงมหรสพ โรงแรม หอประชุม สนามกีฬา ศูนย์การค้า เป็นต้น

จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพและผู้สูงอายุ ได้แก่ ป้ายแสดงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทางลาด ลิฟต์ บันได ที่จอดรถ ทางเข้าอาคาร ทางเดินระหว่างอาคาร ทางเชื่อมระหว่างอาคาร ประตู ห้องส้วม และพื้นผิว ต่างสัมผัส เป็นต้น ซึ่งมีผลการดำเนินงานค่อนข้างน้อยอาจเนื่องมาจากสถานที่ อาคาร ดังกล่าว มีการดำเนินการก่อสร้างก่อนกฎกระทรวง การกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 ที่จะมีผลบังคับใช้ในทางกฎหมาย และการให้ความสำคัญของเจ้าของอาคาร สถานที่ ในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ เนื่องจากเป็นเรื่องของการใช้งบประมาณในการดำเนินการ



6. มาตรา 11 (6)

การชดเชยเหลือเกินจากโดยสหภาพแห่งชาติตามความเหมาะสม

การดำเนินการในการช่วยเหลือค่าโดยสารพาหนะตามความเหมาะสมสำหรับผู้สูงอายุ เป็นการดำเนินงานของหน่วยงานต่างๆ ภายใต้หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงคมนาคม ประกอบด้วย การรถไฟแห่งประเทศไทย การรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย บริษัทขนส่งจำกัด กรมเจ้าท่า บริษัทการบินไทย จำกัด (มหาชน) องค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ซึ่งในการลดค่าโดยสารยานพาหนะดังกล่าว เป็นการดำเนินงานโดยมีห้วงเวลา เป็นข้อจำกัดที่ทำให้ผู้สูงอายุมาใช้บริการ ซึ่งห้วงเวลาดังกล่าวผู้สูงอายุมาใช้บริการน้อยและไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุ การลดหย่อนค่าโดยสารบางประเภทจำกัดจำนวนผู้สูงอายุที่จะใช้บริการ และสถานที่ให้บริการไม่มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุ ได้รับรู้เรื่องสิทธิดังกล่าวอย่างชัดเจน



7. มาตรา 11 (7)

การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช เป็นหน่วยดำเนินงานในเรื่องการยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ในเรื่องการยกเว้นค่าเข้าชมอุทยานแห่งชาติให้แก่ผู้สูงอายุ ซึ่งกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชได้จัดให้มีการบริการให้แก่ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกส่วนภูมิภาค โดยผู้สูงอายุจะต้องแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานที่ แสดงว่ามีสัญชาติไทย และมีอายุเกิน 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แก่เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งในกรณีที่ผู้สูงอายุไม่สามารถแสดงบัตร ประจำตัวประชาชนหรือแสดงหลักฐานดังกล่าวได้ทำให้ต้องเสียค่าบริการเข้าอุทยานตามปกติ ดังนั้น เพื่อไม่ให้ผู้สูงอายุเสียสิทธิดังกล่าวควรมีการประชาสัมพันธ์ ณ จุดให้บริการอย่างชัดเจนหรือมีเจ้าหน้าที่ในการให้บริการและแนะนำเพื่อให้ผู้สูงอายุได้เข้าถึงสิทธิ



8. มาตรา 11 (8)

การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกรังแก หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

เป็นการดำเนินการช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีผู้สูงอายุถูกรังแก ผู้สูงอายุถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย และผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้การช่วยเหลือเป็นเงินได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม เป็นค่าพาหนะเดินทาง ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม หรือค่ารักษาพยาบาลเบื้องต้นได้เท่าที่จ่ายจริงครั้งละไม่เกิน 500 บาท ซึ่งในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ตั้งงบประมาณเพื่อรองรับการช่วยเหลือในกรณีข้างต้น โดยส่วนใหญ่กรณีที่ผู้สูงอายุถูกรังแก ถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ยังมีจำนวนผู้สูงอายุที่ยื่นขอรับการช่วยเหลือเป็นจำนวนค่อนข้างน้อย แต่ในกรณีที่ผู้สูงอายุถูกทอดทิ้ง หรืออยู่ตามลำพังกลับมีจำนวนมากที่ยื่นขอรับการช่วยเหลือ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าในกรณีที่ผู้สูงอายุที่ถูกถูกรังแกถูกแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายที่ประสบปัญหาไม่กล้าที่จะมาขอรับบริการ เนื่องจากไม่ยอมมีปัญหาเกี่ยวกับบุตรหลาน หรือไม่ทราบว่ามีสิ่งใดที่โดนกระทำจากบุคคลภายนอกเป็นเรื่องของการกระทำความรุนแรง ทารุณกรรม หรือแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายจากตัวผู้สูงอายุเองจนทำให้รู้สึกว่ามีสิ่งใดที่โดนกระทำนั้น ไม่ใช่ความรุนแรงและถือว่าเป็นเรื่องปกติ เป็นต้น เพื่อเป็นการให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุได้อย่างทันที่และไม่ให้ผู้สูงอายุตกอยู่ในภาวะดังกล่าว ควรมีการสร้างพลังเครือข่ายในชุมชนเป็นแนวสอดส่องป้องกันภัยให้กับผู้สูงอายุด้วยอีกทาง และสร้างความตระหนักให้กับบุคคลในครอบครัวหรือชุมชนในการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ตลอดจนวิธีการดูแลและอยู่อาศัยกับผู้สูงอายุได้อย่างถูกต้อง



9. มาตรา 11 (9)

การให้คำแนะนํา บริการ การนินการอื่นที่เกี่ยวข้อเงินทางตัด
หรือเงินทางแก้ไขมีขนาดครอบครัว

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานในการดำเนินการให้บริการผู้สูงอายุในการให้คำแนะนํา บริการ ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย และประสานงานกับสภาทนายความในการจัดหาทนายความแก่ต่างคดี รวมทั้งเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพตามที่กฎหมายกำหนดแก่ผู้สูงอายุ ซึ่งผู้สูงอายุที่มาใช้บริการ ในปี 2552 มีจำนวน 1,769 คน และปี 2553 มีจำนวน 3,251 คน พบว่าจำนวนผู้สูงอายุที่มาใช้บริการมีจำนวนเพิ่มขึ้นเนื่องจากการดำเนินงานของกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพเป็นการให้บริการกับผู้สูงอายุที่เป็นประชาชนทั่วไป และผู้สูงอายุที่เป็นผู้ต้องขังในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่ดำเนินโครงการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาผู้ต้องขัง



10. มาตรา 11 (10)

การจัดทำที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนและมีความจำเป็นจะได้รับการช่วยเหลือ ในเรื่องที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่ม โดยให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มาขอรับการช่วยเหลือในการจัดที่พักอาศัย อาหาร และเครื่องนุ่งห่ม ไม่เกินวงเงินครั้งละ 2,000 บาท และจะช่วยเหลือได้ไม่เกินสามครั้งต่อคนต่อปี ตามจำนวนเงินงบประมาณที่ได้จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการช่วยเหลือผู้สูงอายุในลักษณะเบื้องต้น โดยถือตามปีงบประมาณในแต่ละปีนั้น โดยในปี 2552 มีผู้สูงอายุมาขอรับบริการเป็นจำนวน 12,426 คน และปี 2553 จำนวน 5,591 คน จะเห็นได้ว่าในปี 2553 มีจำนวนผู้สูงอายุที่มาขอรับบริการที่ลดลงเกือบเท่าตัว อาจเนื่องมาจากในปี 2553 ไม่ได้รับงบประมาณเพิ่มเติมที่เหลือจ่ายจากการดำเนินงานตามประกาศกระทรวงฯ ใน 2 ฉบับ ที่สามารถปรับเกลี่ยงบประมาณจากประกาศกระทรวงฯตามความเหมาะสมและจำเป็นในการช่วยเหลือผู้สูงอายุได้ เช่นเดียวกับในปีงบประมาณ 2552 ตามที่ได้รับความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง โดยประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้งและการให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาครอบครัว 2) ประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี



11. มาตรา 11 (11)

การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพตามความจำเป็นอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

ในปี พ.ศ. 2552 เป็นช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์การเรื่องเบี้ยยังชีพแบบก้าวกระโดด ถือได้ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุไทยที่ทำให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพได้ครอบคลุม ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายเร่งด่วนการสร้างหลักประกันรายได้ให้ผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ) โดยมีเจตนารมณ์ให้เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่รัฐบาลจัดให้เพื่อดูแลผู้สูงอายุทุกคน ผ่านการดำเนินงานของหน่วยงานรับผิดชอบหลัก 3 หน่วยงาน คือ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ซึ่งจากการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายดังกล่าวทำให้หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักทั้ง 3 หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องควรมีการพิจารณาดำเนินงาน ดังนี้

1) ต้องสร้างความเข้าใจในสวัสดิการการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุที่มีการเปลี่ยนแปลงตามนโยบายรัฐบาล ให้บุคลากรเจ้าหน้าที่สามารถดำเนินการสอดคล้องกับสถานการณ์ผู้สูงอายุที่มีจำนวนผู้รับเบี้ยยังชีพเพิ่มขึ้นทุกปี และสร้างความเข้าใจกับผู้สูงอายุให้ดำเนินการตามระเบียบและแนวทางปฏิบัติ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552 โดยเฉพาะกลไกการทำงานในระดับพื้นที่ของท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุรับทราบถึงวิธีการและห้วงเวลาที่กำหนดในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนรับเบี้ยยังชีพในทุกปี เพื่อให้ผู้สูงอายุเข้าถึงสิทธิ

2) การจัดทำระบบฐานข้อมูลในการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้ทั้ง 3 หน่วยงานที่รับผิดชอบหลักในการจ่ายเบี้ยยังชีพ เพราะในอนาคตผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นจำเป็นต้องสร้างระบบฐานข้อมูลรองรับในการตรวจสอบสถานะ ความซ้ำซ้อน และการเชื่อมโยงระบบจากหน่วยงานภายใต้การบังคับบัญชาเชื่อมโยงกับหน่วยงานกลาง 3 หน่วยงาน หากมีระบบบริหารจัดการข้อมูลที่ดีจะทำให้บุคลากรที่ให้บริการที่มีน้อยสามารถรองรับภารกิจการจ่ายเบี้ยยังชีพได้ดีขึ้น และลดความผิดพลาดได้

3) การสนับสนุนจัดสรรงบประมาณให้ 3 หน่วยงาน เพื่อการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุให้รวดเร็วเป็นกรณีพิเศษ และเป็นไปตามช่วงระยะเวลาในการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามที่

ระเบียบฯ กำหนด เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้สูงอายุในสวัสดิการที่รัฐบาลจัดให้ และการดำเนินการตามนโยบายรัฐบาลสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง ซึ่งจะต้องมีการสนับสนุนงบประมาณในการวางระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุด้วยระบบเทคโนโลยีประกอบด้วย เพื่อให้การบริหารจัดการสามารถดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้



12. มาตรา 11 (12)

การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินการปรับปรุงหลักเกณฑ์การจ่ายเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ จากเดิมที่ให้ความช่วยเหลือค่าจัดการศพผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจนไม่มีญาติ หรือไม่สามารถจัดการศพได้ เปลี่ยนเป็นการช่วยเหลือค่าจัดการศพให้ถือเป็นสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุทุกคนที่เสียชีวิตตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนการสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 นั้น ถือว่าเป็นการขยายสิทธิให้ผู้สูงอายุทุกคนสามารถเข้าถึงสิทธิและมีการปรับปรุงแนวทางในการดำเนินงาน โดยเพิ่มที่ว่าการอำเภอและสำนักงานเขต 50 เขตในกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานในการยื่นคำขอและจ่ายเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุ เพื่อให้ประชาชนที่มายื่นคำขอรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีมีความสะดวกรวดเร็วลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาขอรับบริการ และสามารถรับเงินค่าจัดการศพผู้สูงอายุได้ทันทีที่ยื่นคำขอ ถือว่าเป็นไปตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการให้บริการแก่ประชาชน แต่เนื่องจากจำนวนงบประมาณที่ได้รับในการจัดสรรเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินงานค่าจัดการศพผู้สูงอายุตามประเพณีมีจำนวนจำกัด ประกอบกับอัตราการตายของผู้สูงอายุตามความเป็นจริงมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นจากอัตราส่วน ในการคำนวณตามสัดส่วนอัตราการตายในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ทำให้งบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอต่อการจ่ายให้กับผู้ยื่นคำขอ จนส่งผลให้ประชาชนที่มายื่นคำขอเป็นลักษณะของการลงทะเบียนตามลำดับก่อน - หลัง ซึ่งไม่สามารถรับเงินได้ทันทีและต้องรอค้างการจ่ายเงินเป็นจำนวนมาก จึงถือว่าไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้นรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหามาตรการ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวในลักษณะของการให้การสนับสนุนงบประมาณ หรือการปรับเปลี่ยนแนวทางหรือรูปแบบในการดำเนินงาน วิธีการในการให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุให้ได้สิทธิตามกฎหมายที่กำหนดเพราะในอนาคตจะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก หากไม่มีมาตรการ วิธีการในการดำเนินงานรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของการโครงสร้างประชากรที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างเหมาะสม อาจส่งผลกระทบต่อรัฐที่ต้องแบกรับภาระมากยิ่งขึ้น



13. การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหน่วยงานในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 11 (13) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนดดังกล่าว จึงได้ออกประกาศกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข การคุ้มครองการส่งเสริมและการสนับสนุนผู้สูงอายุ ในการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวก สถานที่ท่องเที่ยวและการจัดกิจกรรมกีฬาและนันทนาการ โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และเอกชนส่งเสริมการจัดบริการเพื่ออำนวยความสะดวกและให้สิทธิสำหรับผู้สูงอายุทุกคน ในสถานที่ท่องเที่ยว หรือสนามกีฬา หรือสถานออกกำลังกายอื่นๆ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการสำหรับผู้สูงอายุ และจัดให้มีบริการและส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมยามว่าง และการพักผ่อนสำหรับผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

หมายเหตุ : การส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ

ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 13 กำหนดให้จัดตั้ง กองทุนผู้สูงอายุ ซึ่งมีหน้าที่งานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์สิทธิ ความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุ กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยมิได้ผูกขาดหรือผูกพันกองทุนนี้เข้ากับองค์การใด ๆ การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ซึ่งเงินเบื้องต้น ได้กำหนดให้ดำเนินการตามมาตรา 11 (3) และ (4) ที่เอกรังให้บริการผู้สูงอายุ ประกอบด้วยสำหรับผู้สูงอายุ 2 ประเภท ได้แก่ 1) การให้เงินทุนผู้สูงอายุประเภทรายบุคคล คนละไม่เกิน 30,000 บาท และประเภทรายกลุ่ม กลุ่มละไม่เกิน 5 คน ได้กลุ่มละไม่เกิน 100,000 บาท 2) ให้การสนับสนุนเงินอุดหนุนองค์กรที่ดำเนินงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุ โดยแบ่งเป็นโครงการขนาดเล็ก ในวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท โครงการขนาดกลาง วงเงินไม่เกิน 50,000 – 300,000 บาท และโครงการขนาดใหญ่ วงเงิน 300,000 บาท ทั้งนี้ไม่ ซึ่งจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของกองทุนผู้สูงอายุ พบว่ากองทุนผู้สูงอายุมีการดำเนินงาน อย่างต่อเนื่องเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุเข้าถึงสิทธิ เช่น การปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการผู้สูงอายุ ประกอบด้วยให้มีตามเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน โดยมีการจัดทำตามความก้าวหน้า และตามเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในการผู้สูงอายุไปประกอบอาชีพ หรือจัดทำโครงการให้กับ ผู้สูงอายุขององค์กรต่างๆ ที่เสนอขอรับการสนับสนุน และนำผลจากการจัดทำมาปรับปรุง ให้มีความเหมาะสม ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในการเกษียณโครงการ เพื่อขอรับการสนับสนุนโครงการ ฯลฯ จน มีการนำผู้สูงอายุที่ประสบความสำเร็จ จากการผู้สูงอายุในการประกอบอาชีพมาเผยแพร่ ดมรมให้ตามรู้ในการประกอบอาชีพ ให้แก่ผู้สูงอายุหรือบุคคลทั่วไปที่สนใจเพื่อนำไปใช้ในการประกอบอาชีพด้วย





กษัตริย์มาช้านาน ๆ
ที่ผู้สูงอายุดูดี

กฎหมายอื่น ๆ ที่ผู้สูงอายุควรรู้

การเตรียมตัวเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวเข้าสู่ผู้สูงอายุ ย่อมถือได้ว่าเป็นความไม่ประมาทประการหนึ่ง ซึ่งเรื่องใหญ่ ๆ ที่ผู้สูงอายุควรจะได้ดำเนินการก็คือ การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีอยู่และการดูแลร่างกาย ตลอดจนการแสดงเจตนาเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในวาระสุดท้ายของชีวิตที่จะขอจากไปอย่างสงบตามธรรมชาติ โดยไม่ประสงค์จะให้ใช้เครื่องมือจากเทคโนโลยีต่างๆ มาเหนี่ยวรั้งชีวิตไว้เพียงเพื่อยืดความตายออกไป ซึ่งเรียกว่าการทำ Living will หรือ Advance directives

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพย์สิน

1.1 การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สิน อาจจะเกี่ยวกับเรื่องของการลงทุน แต่ก็ต้องระมัดระวังให้มาก หากไม่มีประสบการณ์ก็มีโอกาสสูญเสียทรัพย์สินได้ การฝากธนาคารที่เชื่อถือได้แม้จะมีดอกเบี้ยไม่มากแต่ก็มีความมั่นคงกว่า

1.2 ในกรณีที่จะมอบหรือโอนทรัพย์สินนั้นๆแก่ผู้อื่นจะอย่างไร ในทางกฎหมายหากเป็นสังหาริมทรัพย์สามารถดำเนินการได้โดยการส่งมอบ แต่หากเป็นอสังหาริมทรัพย์ เช่น บ้านที่ดินจะต้องทำการโอนเพื่อเปลี่ยนแปลงชื่อทางทะเบียน โดยเสียค่าธรรมเนียมตามราคาที่ดินที่ประเมิน

การโอนกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์นี้ ผู้โอนอาจสงวนสิทธิเก็บกินไว้ก็ได้ เช่น จะเก็บค่าเช่าไปก่อนจนกว่าจะเสียชีวิต เป็นต้น

1.3 แต่หากมิได้มีการโอนในระหว่างที่ยังมีชีวิตอยู่ ทรัพย์สินนั้นก็ตกไปยังทายาทซึ่งในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้เรียงลำดับทายาทและหลักเกณฑ์ไว้

1.4 ในกรณีที่ได้ทำพินัยกรรมไว้ บุคคลที่ผู้ทำพินัยกรรมได้ระบุชื่อไว้เท่านั้นที่มีสิทธิได้รับมรดก โดยไม่ต้องพิจารณาลำดับทายาทโดยธรรมอีก

ตัวอย่างการยกที่ดินและบ้านให้แก่บุตรหลาน

ประเด็นที่สำคัญของการยกที่ดินและบ้าน ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้สูงอายุ ให้แก่บุตรหลานนั้น ควรยกให้ระหว่างผู้สูงอายุยังมีชีวิตอยู่ เพื่อตัดปัญหากรณีพิพาท ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างทายาทและอาจเป็นผลให้ผู้สมควรได้รับมรดกตามความปรารถนาของผู้ยกให้เสียสิทธิจากกรณีพิพาทหรือความไม่สมบูรณ์ของพินัยกรรม ทั้งนี้ ควรจดทะเบียนสิทธิเก็บกินให้แก่ตนเองและคู่สมรส (ถ้าคู่สมรสยังมีชีวิตอยู่) ไว้ตลอดชีวิตด้วย เพื่อยังคงสิทธิในการอยู่อาศัย นำออกให้เช่า หรือหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นจนตลอดชีวิตของตนได้ โดยลูกหลานซึ่งอาจรวมถึงเขยสะใภ้ไม่อาจขับไล่ หรือบีบบังคับให้ผู้สูงอายุต้องออกไปจากที่ดินและบ้านที่ได้ยกให้บุตรหลานหรือบุคคลอื่นไปแล้ว ในกรณีที่ไม่มี ความประสงค์จะใช้สิทธิเก็บกินต่อไปแล้ว ก็สามารถไปจดทะเบียนยกเลิกสิทธิเก็บกินดังกล่าวได้

1.5 การทำสัญญาค้ำประกัน ไม่แนะนำให้ผู้สูงอายุทำสัญญาค้ำประกันแก่บุคคลที่ไม่ใช่บุตรหลานของตนเอง และในกรณีที่หลีกเลี่ยงไม่ได้การค้ำประกันควรจำกัดขอบเขตด้วยจำนวนเงินหรือกำหนดเวลาไว้ในสัญญา เช่น ยินยอมเป็นผู้ค้ำประกันสัญญาเงินกู้ในวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท สำหรับวงเงินที่เกินกว่านี้ให้ลูกหนี้ออกไปหาผู้ค้ำประกันรายอื่นเป็นผู้ค้ำประกันร่วมให้แก่เจ้าหนี้ หรืออาจยินยอมเป็นผู้ค้ำประกันสัญญาซื้อรถจักรยานยนต์ เงินผ่อนมีกำหนดเวลาไม่เกิน 12 เดือน ถ้าเกินกว่านี้ผู้ค้ำประกันหลุดพ้นความผิด เป็นต้น

การทำพินัยกรรมและความสามารถในการทำพินัยกรรม

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1646 และมาตรา 1647 ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องพินัยกรรมไว้ดังนี้

มาตรา 1646 บุคคลใดจะแสดงเจตนาโดยพินัยกรรมกำหนดการเผื่อตายในเรื่องทรัพย์สินของตนเอง หรือในการต่างๆอันจะทำให้เกิดเป็นผลบังคับได้ตามกฎหมายเมื่อตนตายก็ได้

มาตรา 1647 การแสดงเจตนากำหนดการเผื่อตายนั้น ย่อมทำได้ด้วยคำสั่งครั้งสุดท้ายกำหนดไว้ในพินัยกรรม

จากบทบัญญัติดังกล่าว ความหมายของพินัยกรรมก็คือคำสั่งของผู้ทำพินัยกรรมเกี่ยวกับทรัพย์สินหรือการต่างๆของผู้ทำพินัยกรรม ซึ่งจะมีผลบังคับตามกฎหมายเมื่อบุคคลนั้นตายไปแล้ว

สำหรับบุคคลที่จะทำพินัยกรรมได้นั้น กฎหมายจำกัดความสามารถของบุคคลที่จะทำพินัยกรรมไว้ กล่าวคือ หากผู้นั้นเป็นผู้เยาว์ อายุไม่ครบสิบห้าปีบริบูรณ์ หรือเป็นบุคคลที่ถูกลดสติปัญญาให้เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนจรัลวิกลในเวลาที่ทำพินัยกรรม พินัยกรรมที่สร้างขึ้นย่อมตกเป็นโมฆะ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1703 และ 1704)

ในการทำพินัยกรรมนั้น ต้องระบุผู้รับพินัยกรรมไว้โดยชัดเจนโดยผู้รับพินัยกรรมอาจเป็นญาติพี่น้อง หรือบุคคลใดก็ได้ ถ้าเป็นหน่วยงานหน่วยงานจะต้องมีลักษณะเป็นนิติบุคคล

ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินให้กับผู้ใดกฎหมายกำหนดข้อกำหนดไว้ในมาตรา 1652 , 1653 ดังนี้

มาตรา 1652 บุคคลผู้อยู่ในความปกครองนั้น จะทำพินัยกรรมยกทรัพย์สินมรดกของตนให้แก่ผู้ปกครองหรือคู่สมรส บุพการี หรือผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องของผู้ปกครองไม่ได้จนกว่าผู้ปกครองจะได้ทำคำแถลงการณ์ปกครองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 1577 และมาตราต่อไป แห่งประมวลกฎหมายนี้เสร็จสิ้นแล้ว

มาตรา 1653 ผู้เขียนหรือพยานในพินัยกรรมจะเป็นผู้รับทรัพย์ตามพินัยกรรมนั้นไม่ได้ ให้ใช้บทบัญญัติในวรรคก่อนบังคับแก่คู่สมรสของผู้เขียนหรือพยานในพินัยกรรมด้วย พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้จัดข้อความแห่งพินัยกรรมที่พยานนำมาแจ้งตาม มาตรา 1663 ให้ถือว่า เป็นผู้เขียนพินัยกรรมตามความหมายแห่งมาตรานี้

สำหรับแบบของพินัยกรรมนั้นกฎหมายได้ระบุไว้หลายแบบ แต่ละแบบที่นิยมทำกันก็คือ **พินัยกรรมแบบที่เขียนเองทั้งฉบับ** ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

- ❖ ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องเขียนข้อความในพินัยกรรมทั้งฉบับด้วยลายมือของตนเอง
- ❖ ลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำพินัยกรรม
- ❖ ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องลงลายมือชื่อ (ลายเซ็น) ไว้ในพินัยกรรมนั้น จะลงลายพิมพ์ นิ้วมือไม่ได้
- มีข้อที่น่าสังเกตว่า พินัยกรรมแบบนี้ไม่ต้องมีพยานรู้เห็นในการทำพินัยกรรมแต่อย่างใด

ตัวอย่างพินัยกรรมแบบเขียนเองทั้งฉบับ

ตัวอย่าง

พินัยกรรม

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่เลขที่.....หมู่ที่.....

ซอย.....ถนน.....ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....

ขอทำพินัยกรรมฉบับนี้ไว้ว่า เมื่อข้าพเจ้าถึงแก่กรรมแล้ว ให้แบ่งทรัพย์สินของข้าพเจ้าให้แก่บุคคลต่าง ๆ ดังนี้

ข้อ ๑. ที่ดินโฉนดเลขที่.....อยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด..... ขอมอบให้แก่.....

ข้อ ๒. ที่ดินโฉนดเลขที่.....พร้อมบ้าน ๑ หลัง อยู่ที่ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด..... ขอมอบให้แก่.....

ข้อ ๓. หุ่นบริษัท.....จำนวน.....หุ้น

ขอมอบให้แก่.....

ข้อ ๔. เงินสดที่ฝากไว้ที่ธนาคาร.....สาขา.....สมุดเงินฝากประเภท.....

หมายเลขบัญชี..... ขอมอบให้แก่.....

ข้อ ๕. เครื่องเพชร เครื่องทอง ซึ่งเก็บรักษาไว้ในตู้รับภัยที่ธนาคาร.....สาขา.....

ขอมอบให้แก่.....

ข้อ ๖. รถยนต์ ยี่ห้อ.....หมายเลขทะเบียน..... ขอมอบให้แก่.....

ข้อ ๗. ปินทก ขนาด.....ม.ม. ทะเบียนเลขที่..... ขอมอบให้แก่.....

ข้อ ๘. ทรัพย์สินอื่นจากที่กล่าวมาแล้ว แบ่งให้แก่.....

ข้อ ๙. ข้าพเจ้าขอตั้งให้นาย.....เป็นผู้จัดการศพของข้าพเจ้าโดยให้หักเงินค่าทำศพไว้จำนวน.....บาท และขอตั้งให้นาย.....และนาย.....

เป็นผู้จัดการทรัพย์สินมรดกของข้าพเจ้า เพื่อจัดการแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้เป็นไปตามเจตนาของข้าพเจ้า

ลงชื่อ.....ผู้ทำพินัยกรรม

หมายเหตุ ๑. ถ้ามีการแก้ไข ขูด ลบ ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกแห่ง

๒. ถ้าพินัยกรรมมีหลายหน้า ให้ใส่เลขหน้าไว้ด้วย

๓. ผู้ทำพินัยกรรมต้องเขียนด้วยลายมือตนเองทั้งฉบับ จะให้พิมพ์ตีหรือพิมพ์ด้วยคอมพิวเตอร์ไม่ได้ และถ้าทำพินัยกรรมชนิดนี้ตั้งแต่ ๒ ฉบับขึ้นไป ก็ต้องเขียนด้วยลายมือตนเองทุกฉบับ จะใช้วิธีเขียนด้วยลายมือตนเอง ๑ ฉบับ แล้วถ่ายเอกสารอีก ๒ ฉบับ ถึงแม้ว่าผู้ทำพินัยกรรมจะลงลายมือชื่อกำกับไว้ในสำเนาทั้ง ๒ ฉบับนี้ก็ใช้ได้

๔. ไม่ต้องมีพยาน ๒ คน ลงลายมือชื่อเป็นพยานในพินัยกรรมแต่อย่างใด

๕. ในกรณีที่ทำพินัยกรรมต้องการยกทรัพย์สินมรดกทั้งหมดโดยไม่แจกแจงรายการทรัพย์สินก็ทำได้โดยใช้ข้อความ เช่น “ข้าพเจ้าขอทำพินัยกรรมไว้ว่า เมื่อข้าพเจ้าถึงแก่กรรมแล้ว ข้าพเจ้าขอยกทรัพย์สินของข้าพเจ้าทั้งหมดที่มีอยู่ในปัจจุบันและที่จะมีต่อไปในอนาคต โดยขอยกให้แก่ นาง..... ภรรยาของข้าพเจ้า แต่ผู้เดียว” หรืออาจใช้ข้อความว่า “โดยขอยกให้แก่ นาย..... นาย.....นางสาว..... บุตรของข้าพเจ้า คนละส่วนเท่ากัน” ก็ทำได้



พินัยกรรมแบบที่ไม่ได้เขียนเองหรือที่เรียกว่า**แบบธรรมดา** มีรายละเอียดดังนี้

- ❖ ต้องทำเป็นหนังสือ จะเขียนหรือพิมพ์ก็ได้
- ❖ ต้องลงวัน เดือน ปี ในขณะที่ทำขึ้น
- ❖ มีพยานอย่างน้อยสองคน
- ❖ ผู้ทำพินัยกรรมต้องลงลายมือชื่อต่อหน้าพยานในพินัยกรรมอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน กล่าวคือ เมื่อผู้ทำพินัยกรรมลงชื่อในพินัยกรรมนั้น พยานอย่างน้อยสองคนต้องได้อยู่รู้เห็นด้วย
- ❖ พยานสองคนนั้นต้องลงลายมือชื่อรับรองลายมือชื่อของผู้ทำพินัยกรรมไว้ในขณะนั้น สำหรับบุคคลที่จะเป็นพยานในพินัยกรรมไม่ได้นั้น กฎหมายกำหนดไว้ดังนี้
 - ผู้ซึ่งยังไม่บรรลุนิติภาวะ
 - บุคคลวิกลจริตหรือบุคคลซึ่งศาลสั่งให้เป็นผู้เสมือนไร้ความสามารถ
 - บุคคลที่หุนหวกเป็นใบ้หรือตาบอดทั้งสองข้าง



ตัวอย่างพินัยกรรมแบบธรรมดา

พินัยกรรม

ทำที่บ้านเลขที่.....ถนน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี ตั้งบ้านเรือนอยู่บ้านเลขที่.....

ถนน.....อำเภอ.....จังหวัด.....ขอทำพินัยกรรม

กำหนดการเมื่อตายเกี่ยวกับทรัพย์สินของข้าพเจ้าดังต่อไปนี้

a. ที่ดิน โฉนดเลขที่.....ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....พร้อมสิ่งปลูกสร้างรวมทั้งอุปกรณ์และสิ่งของภายในสิ่งปลูกสร้าง

ซึ่งเป็นของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขอยกให้แก่ นาย.....บุตรชายของข้าพเจ้า

b. ข้าพเจ้าขอตั้งให้นาง.....ภรรยาของข้าพเจ้าเป็นผู้จัดการมรดก

ทำหน้าที่รวบรวมทรัพย์สินมรดกของข้าพเจ้าทั้งหมด และจัดการให้เป็นไปตามพินัยกรรมฉบับนี้

ในขณะที่ข้าพเจ้าทำพินัยกรรมฉบับนี้ มีสติสัมปชัญญะดี มีสุขภาพสมบูรณ์ และมีได้
มีผู้ใดมาข่มขู่หรือหลอกลวงให้ข้าพเจ้าทำพินัยกรรมฉบับนี้แต่อย่างใด พินัยกรรมฉบับนี้ทำขึ้น
เพียงฉบับเดียว ข้าพเจ้าได้ลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยาน และข้าพเจ้าได้มอบพินัยกรรมฉบับนี้
ให้กับนาง.....เก็บรักษาไว้

ลงชื่อ.....(ลายเซ็น).....ผู้ทำพินัยกรรม

()

ข้าพเจ้าผู้มีนามข้างท้ายนี้ได้นั่งเป็นพยานในการทำพินัยกรรม และขอรับรองว่าผู้ทำ
พินัยกรรมได้ลงลายมือชื่อข้างบนนี้ต่อหน้าข้าพเจ้าทั้ง 2 คนนี้พร้อมกัน

ลงชื่อ.....(พยาน)

()

ลงชื่อ.....(พยาน)

()



พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมือง

โดยข้อความในพินัยกรรมก็เป็นข้อความเช่นเดียวกับพินัยกรรม ๒ แบบข้างต้นนั้น เพียงแต่ผู้ทำพินัยกรรมจะต้องแจ้งความประสงค์ที่จะทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองให้ผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองทราบ

การทำพินัยกรรมประเภทนี้ ผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง จะเป็นผู้จดแจ้งข้อความตามความประสงค์ของผู้ทำพินัยกรรม เรียบร้อยแล้ว จะอ่านให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง เมื่อผู้ทำพินัยกรรมเห็นว่าถูกต้องแล้ว ผู้ทำพินัยกรรมและพยานก็จะลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ หากมีการขีดฆ่า ขูดลบ ตกเติม แก้ไข ผู้ทำพินัยกรรมพยาน ผู้อำนวยการเขต ก็ต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย นอกจากนี้ยังต้องลงลายมือชื่อกำกับไว้ทุกหน้าด้วยเช่นกัน ต่อจากนั้นผู้อำนวยการเขต หรือนายอำเภอ หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ก็จะบันทึกข้อความว่า

ตัวอย่างเช่น

“ข้าพเจ้านาย.....ผู้อำนวยการเขต.....ขอรับรองว่า นาย.....ผู้ทำพินัยกรรมได้แจ้งข้อความที่ตนประสงค์ ให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ต่อหน้าข้าพเจ้าและพยานสองคน คือ นายแพทย์.....กับ นาย.....ณ อาคารเลขที่.....ถนน..... แขวง.....เขต.....กรุงเทพมหานคร

ข้าพเจ้าได้จดและอ่านข้อความที่ทำเป็นพินัยกรรมขึ้นนี้ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง ผู้ทำพินัยกรรมและพยานได้รับรองข้อความว่าถูกต้อง จึงลงลายมือชื่อในพินัยกรรม นับว่าพินัยกรรมนี้ได้ทำขึ้นถูกต้องตามบทบัญญัติอนุมาตรา 1 ถึง 3 ของมาตรา 1658 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว”

ต่อจากนั้นผู้อำนวยการเขตก็จะลงวันที่ ลงลายมือชื่อ และประทับตราประจำตำแหน่งเป็นสำคัญ

พินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองนี้ ผู้ทำพินัยกรรมจะเสียค่าธรรมเนียมเป็นเงิน 60 บาท และผู้อำนวยการเขตจะเก็บรักษาต้นฉบับไว้ที่ว่าการเขตหรือที่ว่าการอำเภอ โดยออกไปรับพินัยกรรมระบุชื่อผู้มีสิทธิรับพินัยกรรมไปดำเนินการตามความประสงค์ของผู้ทำพินัยกรรม

ในกรณีที่ไม่มีการทำพินัยกรรมไว้ หากเจ้าของมรดกถึงแก่ความตาย มรดก คือทรัพย์สินทุกชนิดของผู้ตาย จะตกทอดแก่ทายาทตามกฎหมาย ซึ่งเรียกว่าทายาทโดยธรรม ได้แก่ 1) ผู้สืบสันดาน คือ ลูก หลาน เหลน ลี้ 2) บิดามารดา 3) พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน 4) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกัน 5) ปู่ ย่า ตา ยาย 6) ลุง ป้า น้า อา และ 7) คู่สมรสที่ถูกต้องตามกฎหมาย

หากต้องการทราบข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกฎหมายข้างต้นเพิ่มเติม สามารถศึกษาได้จาก **“กฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ”** ที่เว็บไซต์ <http://www.opp.go.th> หรือสอบถามที่สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ โทรศัพท์ 02-651-6904 และ 02-651-7796

การเรียกถอนคืนการให้เพราะเหตุผู้รับประพฤตินรคุณ

การยกทรัพย์สินให้บุคคลใดระหว่างยังมีชีวิตอยู่ โดยหลักแล้วถือว่าเป็นการยกกรรมสิทธิ์ให้ขาด เรียกคืนไม่ได้ เว้นแต่จะมีเหตุเรียกคืนตามกฎหมาย (เรียกถอนคืนการให้เพราะเหตุผู้รับประพฤตินรคุณ) ดังนี้

- 1) ถ้าผู้รับประทุษร้ายต่อผู้ให้เป็นความผิดฐานอาญาอย่างร้ายแรงตามประมวลกฎหมายลักษณะอาญา
- 2) ถ้าผู้รับทำให้ผู้ให้เสียชื่อเสียง หรือหมิ่นประมาทผู้ให้อย่างร้ายแรง
- 3) ถ้าผู้รับได้บอกปิดไม่ยอมให้สิ่งของจำเป็นแก่การเลี้ยงชีพแก่ผู้ให้ ในเวลาที่ผู้ให้ยากไร้และผู้รับยังสามารถจะให้ได้

อย่างไรก็ตามมีข้อยกเว้น คือ ผู้ให้อาจถอนคืนการให้ไม่ได้ หากว่าได้ใจอ่อนให้อภัยไปแล้ว หรือปล่อยให้เวลาได้ล่วงเลยไปเป็นเวลา 6 เดือน และไม่สามารถฟ้องคดีเรียกคืนการให้ในทุกกรณี เมื่อพ้นเวลาสิบปีภายหลังเกิดเหตุการณ์ (ไม่ว่าจะให้อภัยไปแล้วหรือไม่)

สินสมรส

สินสมรส คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ได้มาหลังแต่งงาน (จดทะเบียนสมรส) และสามีภรรยาเป็นเจ้าของร่วมกัน แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ทรัพย์สินที่คู่สมรสได้มาระหว่างสมรส เช่น เงินเดือน โบนัส
2. ทรัพย์สินที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้มาโดยพินัยกรรม โดยระบุว่าให้เป็นสินสมรส
3. ทรัพย์สินที่เป็นกำไรสุทธิ หรือดอกผลของสินส่วนตัว

สิทธิการจัดการทรัพย์สิน กฎหมายถือให้ผู้เป็นเจ้าของมีอำนาจจัดการทรัพย์สินส่วนตัวได้โดยลำพัง สำหรับสินสมรส ถือเป็นทรัพย์สินร่วมกันคนละครึ่ง จึงให้สองฝ่ายจัดการร่วมกัน ซึ่งสามีภรรยาสามารถแยกกันจัดการสินสมรสได้ 4 กรณี ได้แก่ 1) เมื่อคู่สมรสตกลงแยกกันจัดการสินสมรสโดยการทำสัญญาก่อนสมรสไว้ก่อน 2) เมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตกเป็น คนไร้ความสามารถ อีกฝ่ายมีสิทธิร้องขอให้ศาลแยกสินสมรสได้ 3) เมื่อคู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ถูกศาลสั่งให้เป็นบุคคลล้มละลาย จะมีผลให้สินสมรสแยกกันตามกฎหมาย และ 4) เมื่อมีการ ร้องขอต่อศาลให้แยกสินสมรสเพราะสาเหตุ เช่น อีกฝ่ายทำความเสียหายแก่สินสมรส ไม่อุปการะ เลี้ยงดู เป็นหนี้สินมากมาย หรือขัดขวางการจัดการสินสมรสโดยไม่มีเหตุอันควรและเมื่อมีการ แยกสินสมรส ออกจากกันแล้ว สินสมรสส่วนที่แยกออกมาจะถือเป็นสินส่วนตัวของแต่ละฝ่าย รวมถึงทรัพย์สิน เช่น มรดก ดอกผลที่ได้มาหลังการแยกสินสมรสด้วย

กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก

กฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก เป็นกรอบสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดคดีแพ่ง เกี่ยวกับเรื่องครอบครัวและมรดกของศาลชั้นต้นในจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล ซึ่งอิสลามศาสนิกเป็นทั้งโจทก์จำเลย หรือเป็นผู้เสนอคำขอในคดีที่ไม่มีข้อพิพาท ตามพระราช บัญญัติว่าด้วยการใช้กฎหมายอิสลามในเขตจังหวัดปัตตานี นราธิวาส ยะลา และสตูล พ.ศ. 2489 รวมทั้งเป็นการอำนวยความสะดวกและความยุติธรรมให้แก่ผู้ฟ้องคดีในการฟ้องคดี

ครอบครัวและมรดกอิสลามต่อศาล ให้สำนักงานศาลจัดให้มีเจ้าหน้าที่ศาลหรือที่ปรึกษาหรือผู้มีความรู้ด้านนิติศาสตร์อิสลามเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือในการฟ้องคดี โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ส่วนการยื่นคำฟ้อง คำร้อง และคำขอต่อศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กระทำโดยผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว ทั้งนี้โดยจะมีการแต่งตั้งทนายความหรือไม่ก็ได้

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการดูแลร่างกายในยามที่ไม่อาจแสดงเจตนาได้

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับการดูแลร่างกายมีทั้งการแสดงเจตนาไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในยามที่ไม่รู้สึกตัว และการทำพินัยกรรมบริจาคอวัยวะหรืออุทิศร่างกายภายหลังเสียชีวิต

สาระสำคัญของการทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิต

โดยทั่วไปเมื่อมีความเจ็บป่วยเกิดขึ้น ผู้ป่วยก็จะไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษาให้หายหรือทุเลาจากความเจ็บป่วยนั้นๆ แต่ในบางกรณีที่เจ็บป่วยด้วยโรคที่ไม่อาจรักษาให้ปกติได้ และอาการของโรคได้ดำเนินมาถึงขั้นสุดท้ายแล้ว การใช้เครื่องมือต่างๆจากเทคโนโลยีมาเหนี่ยวรั้งเพื่อยืดความตาย ทำให้ผู้ป่วยเกิดความทุกข์ทรมานก่อนจากไป และต้องเสียค่าใช้จ่ายเป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้ป่วยที่อยู่ในสถานะเช่นนั้นส่วนใหญ่จะอยู่ในสภาวะที่ไม่รู้สึกตัว การตัดสินใจเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจึงเป็นเรื่องของแพทย์กับญาติ จุดนี้เองก่อให้เกิดปัญหาอย่างมาก บางครั้งการตัดสินใจที่สวนทางกับความเป็นจริง ทำให้ความหวังดีเป็นการเพิ่มความทุกข์ทรมานแก่ผู้ป่วยและทำให้ผู้ป่วยจากไปด้วยความไม่สงบ

ปัญหาดังกล่าวนำมาสู่แนวคิดในเรื่อง Living Will คือให้มีการแสดงความจำนงไว้ล่วงหน้าได้ หรือบางครั้งเรียกว่า **“Advance directives”** คือการระบุความประสงค์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งในหลายประเทศมีกฎหมายรับรองในเรื่องนี้

สำหรับประเทศไทยได้มีกฎหมายออกมารับรองแล้วในการแสดงเจตนาดังกล่าว โดยได้บัญญัติไว้ใน มาตรา 12 ของ พ.ร.บ.สุขภาพแห่งชาติ ดังนี้

มาตรา 12 บุคคลมีสิทธิทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุข ที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตตน หรือเพื่อยุติการทรมานจากการเจ็บป่วยได้

การดำเนินการตามหนังสือแสดงเจตนาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพด้านสาธารณสุขได้ปฏิบัติตามเจตนาของบุคคลตามวรรคหนึ่งแล้ว มิให้ถือว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดและให้พ้นจากความรับผิดทั้งปวง

บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการรับรองให้บุคคลสามารถแสดงเจตนาไว้ล่วงหน้าได้ว่า ขอยุติการตายในวาระสุดท้ายของชีวิต กล่าวคือ หากเป็นโรคร้ายไข้เจ็บที่รักษาให้หายได้ ก็รักษากันไป แต่หากรักษาไม่ได้และอยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิตก็ขอจากไปอย่างสงบตามวิถีธรรมชาติ โดยไม่ต้องการให้เจาะคอ ใส่ท่อช่วยหายใจ ป้อนหัวใจ หรือใช้อุปกรณ์ต่างๆ มาช่วยยืดความตายออกไป ซึ่งไม่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือไม่ทำให้คุณภาพชีวิตผู้ป่วยดีขึ้นแต่อย่างใด รวมทั้งผู้ที่เจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุและมีชีวิตอยู่อย่างไรไม่รู้สึกรู้สีกว่า ที่เรียกว่าเป็นเจ้าชายนิทร หรืออยู่เสมือนเป็นผักก็สามารถแสดงเจตนาไว้ล่วงหน้าได้ว่า ถ้าเกิดเป็นเช่นนั้นก็ขอจากไป ตามธรรมชาติ ให้รักษาไปตามอาการและเมื่อถึงคราวต้องจากไปก็ขอจากไปตามธรรมชาติ โดยไม่ประสงค์ให้ใช้เครื่องมือต่างๆ จากเทคโนโลยีสมัยใหม่ดังกล่าวมายืดความตาย

ข้อที่ต้องเข้าใจให้ตรงกันก็คือว่า การทำหนังสือแสดงเจตนาไว้ล่วงหน้าในลักษณะนี้ มิใช่เรื่องของการฆ่าตัวตาย มิใช่เรื่องเร่งการตายเป็นการการุณยฆาต (Mercy killing) แต่เป็นเรื่องที่ขอตายตามธรรมชาติ โดยที่แพทย์ยังคงให้การรักษาแบบประคับประคอง (Palliative Care) คือดูแลอาการ ให้อาบปรนเทาปวด ดูแลทางด้านจิตใจเพื่อให้ผู้ป่วยได้จากไปอย่างสงบตามวิถีธรรมชาติ ซึ่งก็สอดคล้องกับหลักศาสนา

การทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์รับการรักษาในวาระสุดท้ายของชีวิตนี้ บุคคลสามารถทำที่ไหนก็ได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้แบบฟอร์ม (หากต้องการสามารถดูตัวอย่างได้ในเว็บไซต์ www.thailivingwill.in.th) แต่ควรที่จะระบุให้ชัดเจนพอที่แพทย์และผู้เกี่ยวข้องจะปฏิบัติได้ตามความประสงค์ เช่น ระบุชื่อนามสกุลของผู้ทำหนังสือฯ เลขประจำตัวประชาชน

วัน เดือน ปีที่ทำหนังสือแสดงเจตนา ระบุประเภทของบริการสาธารณสุขที่ต้องการและไม่ต้องการ จะได้รับในวาระสุดท้าย อาจะระบุชื่อของบุคคลใกล้ชิดที่รู้จักและต้องการให้ช่วยตัดสินใจแทนตนเอง (เมื่อผู้ป่วยไม่สามารถสื่อสารด้วยตนเองได้แล้ว) และที่สำคัญที่สุด คือ ต้องลงลายมือชื่อ หรือลายพิมพ์นิ้วมือผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาไว้ด้วย

การทำหนังสือแสดงเจตนามี 2 รูปแบบ คือ

- 1) ผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาหรือผู้ป่วย เขียนหรือพิมพ์หนังสือแสดงเจตนาด้วยตัวเอง
- 2) การแสดงเจตนาด้วยวาจาต่อแพทย์ พยาบาลที่ให้การรักษา ญาติ หรือผู้ใกล้ชิด

ในกรณีที่ผู้นั้นไม่รู้หนังสือ หรืออยู่ในภาวะที่ไม่สามารถเขียนหนังสือได้เอง หรือหากต้องการให้ผู้อื่นช่วยเขียนแทนหรือพิมพ์ข้อความก็สามารถทำได้ และควรมีชื่อผู้เขียนหรือผู้พิมพ์หนังสือแสดงเจตนาหรือพยานกำกับไว้ด้วย

ทั้งนี้หนังสือแสดงเจตนาสามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลง ระบุใช้ชั่วคราว หรือยกเลิกได้ ตลอดเวลาตามผู้ทำหนังสือต้องการ แต่ควรแจ้งให้แพทย์ ญาติ หรือบุคคลที่เคยได้รับหนังสือแสดงเจตนาไปก่อนหน้านี้ทราบโดยเร็ว

ข้อดีในการทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์รับการรักษาของผู้ป่วยในวาระสุดท้าย

1. ผู้ป่วยสามารถแสดงประความสงค์หรือความต้องการไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับวิธีการรักษาที่ตนปรารถนาหรือไม่ปรารถนา ในเวลาที่ตนไม่รู้สึกรู้ตัวหรือไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ รวมทั้งความต้องการที่จะเสียชีวิตที่บ้าน หรือต้องการอยู่ใกล้ชิดกับคนในครอบครัว ญาติมิตร คนใกล้ชิด
2. ผู้ป่วยยังคงได้รับการดูแลจากแพทย์ พยาบาล เพื่อช่วยให้ผู้ป่วยรู้สึกสบายช่วยบรรเทาความทรมานทางกายที่เกิดจากอาการเจ็บป่วยต่าง ๆ ช่วยให้คุณภาพชีวิตของผู้ป่วยดีขึ้น
3. ผู้ป่วยไม่ต้องทนทรมานจากการรักษาที่ไม่เกิดประโยชน์ใดๆ เช่น การเจาะคอ เพื่อใส่เครื่องช่วยหายใจ หรือการปั๊มหัวใจ เมื่อผู้ป่วยอยู่ในสภาพร่างกายอ่อนแอ หรือเป็นผู้สูงอายุแล้ว
4. ช่วยลดความขัดแย้งหรือความเห็นที่ไม่ตรงกันของญาติ เกี่ยวกับวิธีการรักษาผู้ป่วย เพราะผู้ทำหนังสือแสดงเจตนาสามารถแต่งตั้งบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้แสดงเจตนาแทนหรือตัดสินใจแทนผู้ป่วยได้

5. ลดความกังวลของแพทย์ พยาบาลในการรักษาผู้ป่วยระยะสุดท้าย กล่าวคือ ไม่ต้องห่วงว่าการรักษาจะไม่ได้ผลหรือไม่สามารถรักษาให้หายขาดได้ เพราะเป็นภาวะของผู้ป่วยระยะสุดท้ายและเป็นความประสงค์ของผู้ป่วย

6. ลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น ไม่เป็นภาระแก่ลูกหลานหรือคนในครอบครัว รวมทั้งระบบบริการสาธารณสุขโดยรวมที่ยังมีผู้ป่วยอีกเป็นจำนวนมาก

“การทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับการรักษา
ในวาระสุดท้ายของชีวิต รวมถึงการรักษาแบบประคับประคอง
ถือเป็นการดูแลที่ช่วยให้ผู้ป่วยมีคุณภาพชีวิตที่ดี
และใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า สมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
จนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต รวมถึงเป็นการดูแลครอบครัวของผู้ป่วย
ให้ผ่านช่วงเวลาแห่งความพลัดพรากและความทุกข์ใจไปได้”



ตัวอย่างการทำหนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุข



หนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุข
เพื่อยึดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตหรือการทรมานจากการเจ็บป่วย
โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

เขียนที่
วันที่

ข้าพเจ้า (ชื่อ-นามสกุล).....
อายุ.....ปี บัตรประจำตัวประชาชนหมายเลข ____ - ____ - ____ - ____ - ____
ที่อยู่ติดต่อดี.....
.....หมายเลขโทรศัพท์.....

1. ขณะทำหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้ามีสติสัมปชัญญะสมบูรณ์ และมีความประสงค์ที่ใช้สิทธิตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550
2. เมื่อข้าพเจ้าอยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต หรือเมื่อข้าพเจ้าได้รับทุกข์ทรมานจากการเจ็บป่วยจากโรคที่ไม่อาจรักษาได้ ข้าพเจ้าขอปฏิเสธ การรับบริการสาธารณสุขที่เป็นไปเพียงเพื่อยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิต หรือการทรมานจากการเจ็บป่วย โดยได้ลงชื่อกับบริการสาธารณสุขที่ข้าพเจ้าขอปฏิเสธไว้ ดังต่อไปนี้

บริการสาธารณสุขที่ข้าพเจ้าขอปฏิเสธ	ลงชื่อกำกับ
การฟื้นฟูเมื่อหัวใจหยุด	
การเจาะคอ	
การใช้เครื่องช่วยหายใจ	
การให้สารอาหารและน้ำทางสายยาง	
อื่นๆ ระบุ.....	

3. แม้ว่าข้าพเจ้าจะปฏิเสธการรับบริการสาธารณสุข ตามข้อ 2. แต่ข้าพเจ้ายินดีที่จะได้รับการดูแลรักษาแบบประคับประคอง
4. ข้าพเจ้าขอความกรุณาผู้ประกอบวิชาชีพด้านสาธารณสุขอำนวยความสะดวกตามความประสงค์ของข้าพเจ้า ตามความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- ความประสงค์ที่จะเสียชีวิตที่บ้าน
- การเยี่ยมทางจิตใจอื่น ๆ ระบุ.....

หากมีความไม่ชัดเจนในหนังสือแสดงเจตนาฯนี้ เกิดขึ้นในช่วงที่ข้าพเจ้าไม่มีสติสัมปชัญญะ หรือไม่อาจสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามปกติ ขอให้บุคคลใกล้ชิดหรือญาติของข้าพเจ้า คือ

(ชื่อ-นามสกุล).....เป็นผู้ทำหน้าที่อธิบายเจตนาของข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าได้ทำหนังสือแสดงเจตนาต่อหน้าพยาน และลงนามไว้ท้ายหนังสือนี้แล้ว

ลงชื่อ ลงชื่อ

ชื่อ-สกุล ชื่อ-สกุล

ผู้แสดงเจตนา บุคคลใกล้ชิดหรือญาติ

ลงชื่อ ลงชื่อ

ชื่อ-สกุล ชื่อ-สกุล

พยาน คนที่ 1

พยาน คนที่ 2

เอกสารฉบับนี้ได้รับการอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการประจำคณะฯ ครั้งที่ 7/2554 เมื่อวันที่ ๕ เมษายน พ.ศ.2554



กองทุนการออมแห่งชาติ

กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) เป็นหน่วยงานภาครัฐและมีฐานะเป็นนิติบุคคลที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์ของสมาชิก และเพื่อเป็นหลักการจ่ายบำนาญและให้ประโยชน์ตอบแทนแก่สมาชิกเมื่อสิ้นสมาชิกภาพ

กองทุนการออมแห่งชาติเป็นกองทุนแบบสมัครใจ เพื่อสร้างช่องทางให้ให้ผู้ที่ไม่มีหลักประกันรายได้ยามชราภาพจากรัฐ โดยการส่งเงินสะสมเข้า กอช. และรัฐบาลร่วมสมทบอีกจำนวนหนึ่ง และจะจ่ายกลับคืนให้เป็นเงินบำนาญรายเดือนเมื่อสมาชิกมีอายุครบ 60 ปีบริบูรณ์

ผู้มีสิทธิเป็นสมาชิก กอช. จะต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยที่มีอายุ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป แต่ไม่เกิน 60 ปีบริบูรณ์ และไม่เป็นผู้ประกันตนตามกฎหมายว่าด้วยประกันสังคมซึ่งส่งเงินเพื่อได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีชราภาพ สมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการกรุงเทพมหานคร กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กองทุนสงเคราะห์ตามกฎหมายว่าด้วยโรงเรียนเอกชน หรือสมาชิกกองทุนอื่นหรืออยู่ในระบบบำนาญอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ผู้ที่เกษียณอายุราชการ พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชนหรือองค์กรของรัฐที่เกษียณอายุแล้วก็สามารถสมัครเป็นสมาชิก กอช. ได้ เพราะถือว่าไม่ได้รับความคุ้มครองด้านชราภาพจากระบบบำเหน็จบำนาญใดๆ แล้ว

การจ่ายเงินเข้ากองทุนมาจาก 2 ฝ่ายคือ สมาชิกจ่ายสะสม และรัฐจ่ายสมทบ โดยมีอัตราดังนี้

- สมาชิกจ่ายเงินสะสมเข้ากองทุนไม่ต่ำกว่าครั้งละ 50 บาท แต่เมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกิน 13,200 บาท
- รัฐบาลจ่ายเงินสมทบตามระดับอายุของสมาชิก และเป็นอัตราส่วนกับจำนวนเงินสะสม โดยมีอัตราตามที่กำหนดในบัญชีเงินสมทบท้ายพระราชบัญญัติ และเมื่อรวมกันแล้วในปีหนึ่งๆ ต้องไม่เกินจำนวนเงินสมทบสูงสุดที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ซึ่งกำหนดไว้ดังนี้

หลักเกณฑ์การจ่ายเงินสมทบให้แก่สมาชิก กอช.

อายุสมาชิก	อัตราเงินสมทบ ต่อเงินสะสม	เงินสมทบสูงสุดที่จะกำหนด โดยกฎกระทรวง
ไม่ต่ำกว่า 15 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี	ร้อยละ 50	600 บาท / ปี
มากกว่า 30 ปี แต่ไม่เกิน 50 ปี	ร้อยละ 80	960 บาท / ปี
มากกว่า 50 ปี แต่ไม่เกิน 60 ปี	ร้อยละ 100	1,200 บาท / ปี

บรรณานุกรม

หนังสือ

- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2555). **คู่มือสิทธิผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.2546.** (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ : เทพเพ็ญวานิสัย จำกัด.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2555). **ชุดความรู้การดูแลตนเองและพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุ ด้านการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในสังคม.** กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. (2554). **พระราชบัญญัติผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.2546.** (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- แสวง บุญเฉลิมวิภาส และไพศาล ลิ้มสถิต. (2552). **ก่อนวันพลัดใบ.** (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- อภิชัย จันทรเสน. **กฎหมายสำหรับผู้สูงอายุ.** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

เอกสาร

- แสวง บุญเฉลิมวิภาส. **ดูแลทรัพย์สินและร่างกายอย่างไรให้หายห่วง.** (อัดสำเนา).

เว็บไซต์

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. **กฎหมายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.** สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2556, จาก http://www.m-society.go.th/content_detail.php?pageid=112.
- คณะกรรมการพัฒนากฎหมาย. **หลักกฎหมายอิสลามว่าด้วยครอบครัวและมรดก.** สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2556, จาก http://www.lawreform.go.th/lawreform/index.php?option=com_lawreform&task=showlaw&hidemainmenu=1&lid=949&gid=6&Itemid=17#.

ประกิจ ต่อที่ทะ. สิทธิของผู้สูงวัย ชราอย่างไรให้มีความสุข. สืบค้นเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2556, จาก <http://www.irulaw2.com/ram/news.php?readmore=67>.

มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล. หนังสือแสดงเจตนาไม่ประสงค์จะรับบริการสาธารณสุขเพื่อ ยืดการตายในวาระสุดท้ายของชีวิตหรือการทรมานจากการเจ็บป่วย. สืบค้นเมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2556, จาก www.si.mahidol.ac.th/th/division/shdi/admin/files/15_47_1.pdf.



สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.)
สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.)
ที่ตั้ง

เลขที่ 618/1 ถนนนิคมมักกะสัน เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 0 2650 1354 0 2650 1887
 0 2651 6783 0 2651 6936

เว็บไซต์ สทส. : www.oppo.opp.go.th

 สท. : www.opp.go.th

 พม. : www.m-society.go.th

E- mail สทส. : older@opp.go.th

fanpage : www.facebook.com/oppo.go.th